

Existence a „pobyt“ („tubytí“, Dasein)

Každé pravé (opravdové) jsoucno je dění (událostné dění), a to znamená, že se někdy a někde stává, že se děje, „přihozuje“ („přihazuje“), že k němu někdy a někde dochází. V tom smyslu mu můžeme přiznat to, čemu se v němčině říká „Dasein“ (to „da“ je třeba trochu korigovat, aby nedošlo k „zapomenutí“ na čas a časovost). Jsoucno, které by bylo jsoucí jen v tomto smyslu, by ovšem ještě nemohlo „být ve světě“ (nebylo by „bytím ve světě“), ale ve své izolovanosti by zůstávalo jen čímsi virtuálním. V tom smyslu by ergo takové jsoucno ani nemohlo být „sebou samým“, neboť sebou samým se jakékoli jsoucno může stávat jenom díky tomu, že ze své izolovanosti vystupuje, že „samo sebe“ jakoby překračuje a že nějak reaguje na jiná jsoucna (a tudíž, že také některá jiná jsoucna reagují na ně). Nač žádné jiné jsoucno nereaguje, to jako by samo ani žádným (opravdovým) jsoucnem nebylo, a to ani když v jistém smyslu vskutku „jest“, přesněji tedy, když se vskutku děje, odehrává, když má svůj počátek i konec. Takové jsoucno, jak řečeno, je jsoucnem pouze virtuálním, nenáleží ke světu (ani do světa), a když se přestane dít a skončí, nezůstává po něm žádná stopa – tedy jako kdyby nikdy (a nikde) skutečné nebylo, jako by k němu nikdy nebylo došlo. Takové virtuální jsoucno tedy vlastně „skutečné“ není a být nemůže. Aby se stalo „jsoucnem reálným“, musí „vyjít ze sebe“ a jakýmsi způsobem samo sebe překročit. Tomuto sebe-překročení resp. vykročení ze sebe budeme tedy říkat „ek-sistence“, tedy „existence“ v tomto právě vyloženém významu. Teprve tím, že (pravé) jsoucno vykročí ze sebe a zamíří do svého okolí (původně ovšem prostě okolí, které tím však právě učiní svým okolím, „obsvětím“ čili osvojeným okolím), stává se skutečným jsoucnem pro jiná jsoucna, která na ně pak mohou reagovat. K tomu je zapotřebí, aby ono první jsoucno vykonalo něco navíc kromě toho, že vykonává samo sebe, tj. své „bytí“ – o tomto výkonu navíc budeme mluvit jako o akci. – Snad nebude docela od věci, když připomenu, co se známému samo nabízí: je tu možné zřejmé srovnání s Jaspersem, který ovšem vyhradil termín „existence“ pro lidi, tedy pro člověka – člověk není samozřejmou existencí (samozřejmý je jen ve svém „tu-bytí“, ve svém „Dasein“), ale stát se existencí je nejen jeho možností, ale snad přímo posláním. V jisté době však sám připsuji „existenci“ všem pravým jsoucňům, a virtuálním jsoucňům jen „možnou existenci“; tím ovšem přestávám sdílet fenomenologické momenty jeho filosofie a celou koncepci jaksi „ontologizují“ (přesněji ovšem: méontologizují).

(Písek, 140606-1.)